

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 36.

Ljubljana,
3. septembra
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Novi ustav kraljevine Jugoslavije

Proklamacija Nj. Vel. Kralja

Na istorijskoj sednici proširene nacionalne vlade, koja se je pod predsedanjem Nj. Vel. Kralja održala dne 2. o. m. u 7 sati naveče u kraljevskom dvorcu na Dedinju, Nj. Vel. Kralj proglasio je novi ustav kraljevine Jugoslavije.

Novi jugoslovenski ustav zasnovan je na širokim demokratskim principima i stvara čvrstu podlogu trajnog, zdravog i solidnog državnog i narodnog života, podajući sve uslove za punu narodnu saradnju u cilju opšteg prosperiteta i konsolidacije.

Proglašujući novi državni ustav, Nj. Vel. Kralj upravio je narodu sledeću proklamaciju:

Mome dragom narodu!

Čuvanje jedinstva narodnoga i državne celine Moja je sveta dužnost i najviši cilj Moje vladavine. To je bila pobuda i stvarni zadatak režima, koji sam zaveo 6 januara 1929 godine.

U Svojoj reči, koju Mi je nalagala ljubav prema Otadžbini, Ja sam Momu dragom narodu otvoreno izneo sve teškoće i opasnosti u koje je bio doveden naš nacionalni život i državna celina.

Te su teškoće bile toliko velike, opasnost tako ozbiljna, da su duboko zabrinjavale sve rodoljube i razdirale dušu naroda. Da, ceo narod video je, što je uzrok zlu i bio je svestan veličine zla te je razumeo i s punim poverenjem prihvatio Moju odluku. Visoka nacionalna svest i zdravo rasudjivanje su odlike, što ih je naš narod uvek pokazivao u odlučnom momentu svoje historije.

Moje pouzdanje u ljubav naroda i njegovu moralnu snagu pružilo Mi je siguran oslonac za sve pothvate za sredjivanje prilika u zemlji.

Srećan sam i ponosan, što je sav Moj dragi narod od prvoga trenutka shvatio Moje pobude i jednodušnim javnim odobravanjem snažno pripomogao izvodjenju Mojih odluka.

Uz tu veliku i široku moralnu pomoć naroda, kojoj odajem hvalu i priznanje, uspelo se za srazmerno kratko vreme da se posvršavaju krupni nacionalni i državni zadaci i postave trajni osnovi zdravoga državnoga života.

Kraljevini Jugoslaviji, prihvaćenoj svom toplinom nacionalne duše svega jugoslovenskoga naroda, osigurani su potrebni uslovi za snažan polet i veliku nacionalnu budućnost.

Pun uverenja, da do sada postignuti rezultati rada, zdrava politička i nacionalna svest i iskustvo naroda dopuštaju, da se pristupi ostvarenju i definitivnoj organizaciji onih ustanova i onoga državnog uređenja, koje će najbolje odgovarati narodnim potrebama i državnim interesima, odlučio sam, da dosadnji rad i izvodjenje nacionalne i državne politike postavim na šire osnove neposredne narodne saradnje.

S verom u Boga i srećnu budućnost Kraljevine Jugoslavije dajem

ustav Kraljevini Jugoslaviji.

Beograd, 3. septembra 1931.

Aleksandar s. r.

Jugoslovensko učiteljstvo i Sokolstvo

U danima 23. i 24. o. g. zasedao je u Beogradu kongres Udruženja jugoslovenskih učitelja iz cele države. Na tom kongresu Savez Sokola kraljevine Jugoslavije predstavljao je II. zamenik starešine Saveza SKJ brat Đura Paunković.

Ceneći veliko narodno delo, koje učiteljstvo kao žiža naše narodne prosvete neumorno provodi u jugoslovenskom narodu, podajući najmlađem narodnom naraštaju, mladeži našoj, poredno znanje i vaspitujući je u čistom nacionalnom duhu, Savez Sokola kraljevine Jugoslavije vidi ujedno u jugoslovenskom učiteljstvu svog najpređanijeg saradnika i pomagača na promicanju visokih sokolskih ciljeva me du najšire slojeve našega naroda.

Provodeći time uzajamnim silama delo sveopćeg preporoda našeg narodnog i državnog života u punom duhu integralnog Jugoslovenstva, jugoslovensko učiteljstvo shvatilo je duboki značaj Sokolstva i njegovih nastojanja, koja teže za fizičkim, moralnim i nacionalnim pridizanjem čitavog naroda te je prionulo uz taj rad požrtvovno i s oduševljenjem, smatrajući ga nerazdelivim delom svoga visokog poziva i svoje prve nacionalne dužnosti. Dokaz su tome mnoge brojne sokolske jedinice, raširene danas po svim krajevima naše otadžbine, u kojima baš naše svesno učiteljstvo, naročito na selu, ističe se kao postojan pionir i propagator Sokolstva i sokolske ideje.

Odavajući vidno priznanje našem učiteljstvu za njegov požrtvovni i ne-sebični rad na jačanju i širenju sokolske ideje, zamenik starešine Saveza br. Paunković pozdravio je u ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije kongres Udruženja jugoslovenskih učitelja rečima, koje izražavaju osećaje i misli celokupnog našeg Sokolstva, koje ono gaji prema našem svesnom jugoslovenskom učiteljstvu.

Pozdravljajući kongres, br. Paunković rekao je sledeće:

Gospodine izaslanice Nj. Vel. Kralja, gospodine Ministre, sestre i braćo!

U ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije meni je čast da najsrdačnije pozdravim Kongres značajne staleške organizacije našeg narodnog učiteljstva, a isto-vremeno i sve prisutne učesnike i učesnice na njemu. Ako iko može, pri ovakvim manifestacionim skupovima da od srca pozdravi naše narodno učiteljstvo, to izvan svake sumnje može da učini naše ujedinjeno Sokolstvo, jer je narodno učiteljstvo, u ogromnom svome broju, u stvari deo našega Sokolstva, i nije daleko vreme, kada će se moći da kaže, da je naše narodno učiteljstvo isto što i samo Sokolstvo.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije zna vrlo dobro da oceni vašu ulogu, braće i sestre, u radu našega Sokolstva. Vi, dajući osnovne pojmove našoj dragoj deci u prosvetivanju duše, dajete im istovremeno i prva sistematska

uputstva za telesno vežbanje. Pravilno, u sistem složeno i uspešno negovanje tela i fizičke snage naše omladine, u vašim je rukama, braćo i sestre. Zato vas mi i ne smatramo inačije, nego najrođenijim i najprisnijim svojim delom.

Ne samo da nam je teško i gotovo nemoguće zamisliti bez vas naš rad među našim sokolskim podmlatkom, nego nam je bez vas naročito nemoguće zamisliti i naš rad na selu. U doba kada se Sokolstvo naše sa tako rapidnom snagom širi u zaparložena i gotovo zaboravljena naša sela, kada broj naših seoskih sokolskih četa broji impozantnu cifru od 580 jedinica, i kada broj taj ide za tim da prestigne čak i broj naših sokolskih društava po varošima, Vi ste, braćo i sestre, opet najaktivniji naši saradnici i u tome blagoslovenom poslu.

Spomenuvši, sem svega drugoga, samo ovo dvoje, ja mislim da sam vas dovoljno uverio, zašto je naše Sokolstvo nerazdvojno od vas, braćo i sestre, zašto vas Savez Sokola kraljevine Jugoslavije na moja usta najsrdačnije pozdravlja i zašto vam na ovom svečanom skupu kliče: Srećan vam rad, Zdravo!

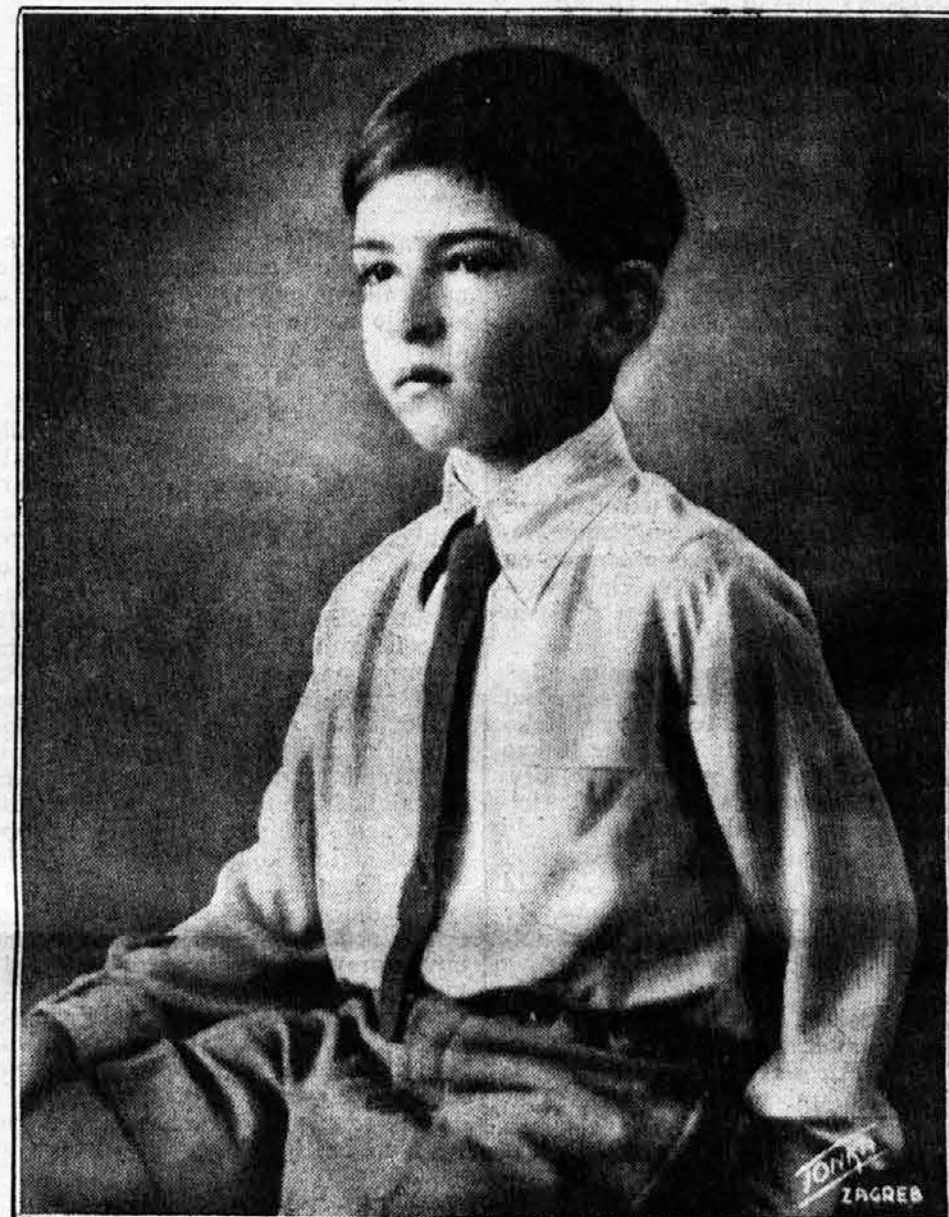
Biskup krčki Srebrnić protestira protiv naziva Sokolskog doma u Rabu imenom dr. Miroslava Tyrša — Odgovor općine Rab

Povodom najavljene velike svečanosti Sokolstva na Rabu dana 6. septembra o. g. na rođendan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, kojega će se dana svečano otvoriti novo sagrađeni Sokolski dom u Rabu i razviti društveni barjak, kojemu kumuje ban brat dr. Ivo Perović, primila je uprava Sokolskog društva radosnu

obavest, da će na svečanosti prisustvovati izaslanik Njegovoga Veličanstva našega kralja Aleksandra I.

Tolika pažnja sokolskom radu i sokolskom napretku u Rabu na obalama našega Jadrana sa najvišeg mesta pronela se je celim mestom Rabom i otokom za čas. Sa pripremanima svečanosti radi se ubrzano i nakon ove vesti naročito pažnjom i brigom.

Rodendan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Dne 6. septembra navršava Nj. Vis. prestolonaslednik Petar, starešina Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, osmu godinu Svog mladenačkog života.

Jugoslovensko Sokolstvo neobično je srećno i ponosno, što može da pozdravi Prvenca Sina svog uzvišenog Kralja, Naslednika Prestola naše Kraljevine i svog milog Starešinu, onom sokolskom bratskom odanošću i onom neograničenom ljubavlju, koju čitavo jugoslovensko Sokolstvo duboko gaji i visoko uznosi prema viteškom Domu naše kraljevske, narodne dinastije Karađorđevića.

Vezujući sve svoje najlepše nade, misli i osećaje uz svoga Prestolonaslednika i Starešinu, Sokoli i Sokolice kraljevine Jugoslavije gledaju u Njemu, u Njegovoj cvetnoj mladosti, simbol zdravlja, lepote i radosti, gledaju u Njemu oživotvorenje svih svojih težnja, sokolskih ideala i ciljeva, uvek upravljenih na slavu i čast, sreću i dobrobit svoga Kralja, Noroda i Otadžbine.

U jedinstvenom otkucaju srca, celokupno jugoslovensko Sokolstvo prilazi svome Prestolonasledniku, ljubimcu svoga naroda i svome Starešini i prinosi Mu bratske čestitke, koje sagorevaju neugasivim plamenovima želja i nada, da bi nas uvek predvodio pod sjajnom zastavom Sokolstva i Jugoslovenstva!

Zdravo!

Uporedo sa ovom radosnom večću Maršalata Njegovoga Veličanstva Kralja primilo je pak Općinsko poglavstvo u Rabu pismeni protest biskupa u Krku dra. Srebrnića protiv naziva našega Sokolskog doma u Rabu imenom osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša.

U pismenom protestu biskup krčki Srebrnić razlaže ateizam Miroslava Tyrša i među ostalim nadalje veli:

»Tyrš je dakle po svojim nazorima ateista, a po djelovanju u smislu svojih nazora neprijatelj katoličke crkve. — Rab je od pamtivjeka visoko cijenio svoje katoličanstvo, a i danas je on čisto katoličko mjesto, koje to u

raznim prilikama vjerskog života očit i rado pokazuje. Radi toga je nazivanje Sokolskog doma u Rabu imenom dr. Miroslava Tyrša pravi izazov i vredanje katoličke tradicije i katoličkog uvjerenja grada i otoka, s čime bi bez daljnog njegovi predstavnici imali računati i ovakvom se pokušaju odupreti. S toga ja kao biskup moram sa svom odlučnošću kod toga Naslova (Općinskog poglavstva) protestovati što se dopušta, da se Sokolski dom u Rabu posvećuje uspomeni čovjeka bezvjerca. U tome vidim izazivanje dobrog katoličkog pucanstva na otoku Rabu i otvorenu propagandu, da se mladež odgaja za ideje Tyrševe, t. j. za ateizam i za djelova-

ROSIJA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

nje protiv naše starodrevne svete katoličke vjere.

Ujedno molim taj Naslov (Općinsko poglavarstvo) da poduzme sve shodno da se ime Miroslava Tyrša iz programa proslave posve isključi, to više jer ima naša domaća jugoslavenska prošlost bezbroj muževa, koji su za našu otadžbinu neprimjerno zaslužniji nego je to tudinac Tyrš, koji je našoj jugoslavenskoj prošlosti posve nepoznat, te je pored toga prota-gonista za ateizam i otpad od katoličke vjere.

U Krku, 28. augusta 1931.

Biskup Josip dr. Srebrnić.

Na ovaj protest biskupa krčkoga odlučila je Općinska uprava u Rabu da korporativno sudjeluje kod sokolske svečanosti i da građane i seljake pozove na ovu proslavu te da svoje domove okite zastavama i navečer

rasvetle, kako se i dolikuje nacionalnom rapskom kraju i nacionalnom sokolskom pučanstvu na našim obalama plavog Jadrana.

Francusko odlikovanje brata dr. V. Murnika

Ovih dana saznali smo putem francuskog konzulata u Ljubljani, da je predsjednik Francuske republike prilikom ovogodišnjih proslava francuskih gimnasta i Međunarodne telovežbačke federacije u Parizu odlikovao redom viteza legije časti bivšeg načelnika Saveza SKJ brata dr. Viktora Murnika, koji je već dugo godina član biroa Međunarodne telovežbačke federacije.

Odličnom bratu na tom visokom zaslužnom odlikovanju iskreno čestitamo. Zdravo!

Ali sam na žalost primetio, da se unazad dužega vremena, mnogo ponavlja jedna te ista imena. Saradnika biva sve manje iako naš Savez ima 180.000 pripadnika, među kojima je veliki broj pismenih Sokola, koji bi mogli perom mnogo da doprinesu. Ovakva apatija od strane te braće, sili i ovu manjinu na razmišljanje: Ne pišemo li mi možda sami sebi i da li ima uopšte smisla što pišemo? Možda današnji format i uređivanje našega lista ne odgovara sadanjim potrebama? Ako je to, zašto se nebi o tome povelala anketa? Pitanje je opet, da li bi na takvu anketu stigao i jedan odgovor, kao što se to desilo toliko puta, kad su potaknuta razna veoma važna pitanja o unapređenju sokolskoga rada.

Sokolstvo se naglo razvija. Raste sve veća potreba za velikim brojem sposobnih prednjaka. Tečajevi, koji se mogu održavati, ako ima dovoljno materijalnih sredstava, ne mogu ni iz daleka podmiriti ni najnužniju potrebu.

Nebi li naše vodstvo moglo pružiti pitanje dopisnih škola bar za proste i redovne vežbe, koje su svakako najpotrebnije za rad na selu. Mi nemamo dovoljno literature, koja bi mogla podmiriti tu potrebu, niti ćemo je skoro imati.

Naše su svečane odore dosta lepe, svojom sličnošću sa odorama ostalih slovenskih Sokola imaju neke kopče među nama, ali njihova estetska strana daleko izostaje prema praktičnoj upotrebi. One bi potpuno odgovarale za divno doba romantizma, ali danas u ovo praktično doba, trebalo bi izmisliti i praktičniju odoru i to takvu, koja bi se mogla nositi ne samo u svečanim prilikama, nego i svakodnevno, izuzev slučajeva koji bi njenu važnost mogli profanirati. Kažu, da su naše Sokole u Parizu ljudi posmatrali sa nekim čuđenjem. Neki su čak pitali, da li su Bugari. Ne znam, na osnovu čega su mogli stvoriti taj zaključak.

Sokolstvo je vaspitna organizacija, koja iako nije radikalno rešila antialkoholno pitanje, ipak nastoji da svoje članstvo što više otuđi od alkohola. Dešava se ipak mnogo slučajeva da neki članovi uprave ne mogu da prednjače dobrim primerom. Moglo bi se ipak, a da se stvar iz nekih obzira ne prešućuje, povesti o tome računa.

Dosljedno osveštanoj istini o psihologiji gomila, mi iz godine u godinu izglasavamo, biramo ili predlažemo na važna mesta u upravama sokolskih jedinica, ljude sa »tradicijama« — »ugledne ljude, koji znadu reprezentirati« iako svakodnevno vidimo, da pod njihovim upravama te jedinice ili vegetiraju ili propadaju. Ponavlja se to iz godine u godinu. Uvek nas vežu neki obziri, a uvek na štetu celine. Zar se nebi mogla ustanoviti tačna bilanca pozitivnih rezultata u radu, ne samo celokupne jedinice, nego i pojedinih ljudi, pa ako je ta bilanca pasivna, da takav funkcioner gubi pravo na svoj položaj. Za ispitivanje takve bilance, trebalo bi načiniti jedan niz pitanja, na koje bi se sa argumentima moralo odgovoriti. Sve bi se to opet dalo, kad bi se provela interesantna statistika, iz koje bi se ustanovilo, koliko smo od oslobođenja do danas rešili skupštinskih zaključaka, o koje su se satima i satima lomila koplja. Možda bi i ovo ostalo mrtvo slovo na papiru.

Komična je stvar, kad jedan član, na pr. trgovac iza tezgje, kakav zanatlija ili činovnik iz prošljivih arhiva obučeni sokolsku odoru i dode u povorku. Ne poznaje on ni komande, niti se znađe okrenuti. Kako bi i znao, kad nije nikad zavirio u sokolanu, niti je služio u vojsci. Nije dakle on kriv.

Na izgovorenu komandu, vidiš jedno snebanje. Ne znaju ljudi kud će, levo ili desno, napred ili natrag. Nastane jedno komešanje, koje kod publike izaziva smeh. Pa tek, kad se počne stupati! Neke bi čovek mogao naučiti tek kad bi im na noge svezao slamu i seno, kao što su to nama Bosancima i Hercegovcima vezivali Švabe u svoje vreme. Šta ćemo, nismo mi krivi!

Na koncu da rečem jednu o upotrebljavanju stranih reči i stranih jezika. I ja sam tu doduše među ostalim grešnicima, ali nastojim da se toga koliko je moguće oslobodim, jer ima zaista izraza, koje čovek ne može mimoići.

Ali, da te Bog sačuva mnogo učenih članaka, koje čovek mora da prevodi sa rečnikom stranih reči! I to slično onoj priči o Bošnjaku, kad se je vratilo iz švabske vojske (čulo se, ne povratilo se!). Sedne on s ocm na

meraju, pa izvadi duvansku kutiju i da se načini ućevan, reče ocu: »Zapuši čača ovo tabak!« — Napuni čača lulu i zapali pa će sinu: »Vala ti dragi sine, a ovaj vaš tabak, isti k'o naš duvan«.

Tako je i sa stranim jezicima. Mnogi ih upotrebljavaju i gde treba i gde ne treba. Samo da izgledaju inteligentniji. Jedna je država u svoje vreme provela žestoku borbu protiv upotrebe stranih reči i tudjeg govora.

Vele, da je to bilo od velike koristi. Mi Sokoli trebali bi u tome da prednjačimo.

Mozda sam mnogoj braći — koja su čitala ovaj članak i koja su u sebi pomislila: Otkada je ovaj u sebi sve to kupio! — pružio lepu priliku za vežbanje strpljivosti, a na to njihovo pitanje, mogao bi odgovoriti sa rečima: Nastaviće se.

Iz načelnništva Saveza SKJ

Sokolstvo pri otkriću spomenika Kralju Petru I. Velikom Oslobođiocu u Ljubljani

Sokolstvo župa Dravske banovine učestvovala je u punom broju velikoj narodnoj proslavi dne 6. o. m. u Ljubljani prigodom otkrića spomenika Kralju Petru I. Velikom Oslobođiocu.

Svi članovi iz svih sokolskih društava sakupili su se u svečanim odorama toga dana u Ljubljani, da pokažu veličinu Sokolstva i da na najsvečaniji način manifestuju svoju duboku poštu prema velikom borcu slobode i ujedinjenja jugoslovenskog naroda. Sokol-ke čete sa svojim zastavama iskazače čast i hvalu Onome, koji je izbavio naš narod iz dugotrajnog ropstva. Sokolska svest nam nalaže, da se odazove svaki Sokol.

Sokolstvo sakupile se na vežbalistu Ljubljanskog Sokola u 8.15 sati izjutra. Tu će svaka župa imati svoj tačno određeni prostor, gde će se članstvo svake župe razvrstati u voz-dove po 10 četverostupa. Svaki župski načelnik javiće po postrojenju svoje župe broj članova i zastava bratu Jesihu, koji vodi brigu oko celokupnog uređenja. Župe stupaće u povorci po abecednom redu.

Sokolska konjica sabraće se na česti kod bivšeg kina »Tivoli« sa čelom prema železničkoj pruzi.

Vrsni red povorke je sledeći: Sokolska konjica, glazba, savezni načelnik, savezni načelnik i savezni tehnički odbor, savezni starešinstvo, zatim slede župe po abecednom redu i to: župski načelnik, župski tehnički odbor, zastave župa i pojedinih društava, župsko starešinstvo, vodnik prvoga voda, prvi vod i t. d.

Iz prosvetnog odbora SKJ

Program i raspored predavanja

na Tyrševom tečaju od 5. i 6. septembra 1931. u Saveznoj prosvetnoj školi u Novom Sadu

Subota 5. septembra 1931.

Od 7.—8.: gimnastički čas (br. Milan Teodorović, načelnik Sokolske župe Novi Sad).

Od 8.—9.: Otvaranje tečaja i predavanje: Tyršev Sokolstvo (br. Engelbert Gangl, I. zamenik starešine Saveza SKJ).

Od 9.—10.: Prilike u kojima se javio Tyrš (br. dr. Milan Prelog, prof. univerziteta u Skoplju).

Od 10.—11.: Život i rad dr. Miroslava Tyrša (br. dr. Vladimir Belajčić, predsednik SPO).

Od 11.—12.: Preteče dr. Miroslava Tyrša (br. prof. Franja Malin, urednik »Sokolske Prosvete«).

Odmor.

Od 15.—16.: Tyrševi najbliži saradnici (br. prof. dr. Maks Kovačić).

Od 16.—17.: Sokolstvo do god. 1882. (br. prof. Bogoljub Krejčik).

Od 17.—18.: Sistem i metodika Tyrševog sokolskog telesnog vežbanja (brat Milan Teodorović, načelnik Sokolske župe Novi Sad).

Od 18.—19.: Uzorna predavanja uz upotrebu filma i diapozitiva za sokolsku decu i naraštaj.

Odmor.

Od 21.—23.: Sokolsko selo Sokolskog društva Novi Sad sa predavanjem br. Velje Popovića, uz prikazivanje filma Saveznog prosvetnog odbora o letovanju i naraštajskoj školi društva Subotica na Sokolovcu.

Nedelja 6. septembra 1931.

Od 7.—8.: Gimnastički čas (br. Milan Teodorović, načelnik Sokolske župe Novi Sad).

U 9 sati krenuti će povorka sa sabirališta po ovim ulicama:

Bleiweisova cesta, Gosposvetska cesta, Dunajska cesta, Tavčarjeva ulica, Komenskoga ulica, Resljeva cesta, Jubilejni most, Kopitarjeva ulica, Krekov trg, Vodnikov trg, Pred škofijo.

Sve članstvo već na sabiralištu razdeliće se u 4 jednake kolone bez obzira kojoj župi pripada. Te 4 kolone kada stignu u ulicu Pred škofiju postavile se jedna pored druge s desna na levo zatvarajući celu ulicu. Konjica će se zaustaviti u Medarskoj ulici i ukoliko tu nebi bilo prostora još u Lingerejevoj ulici.

Barjaktari poći će sa zastavama pred spomenik.

Po otkriću spomenika vратиće se zastave opet na svoja prvotna mesta. Konjica će se opet postaviti na čelo povorke, našto će Sokolstvo, u istom redu kao što se je nalazilo postrojeno i pre, proći u defileu pored spomenika i dalje se vraćati ulicama: Mesni trg, Stari trg, St. Jakobski most, Cojzova cesta, Emonska cesta, Rimska i Bleiweisova cesta natrag na vežbalistu Ljubljanskog Sokola, gde će biti razlaz.

Upozorava se članstvo, da će se otkriće spomenika provesti po svakiom vremenu. Legitimacije za vožnju pribaviće pojedina društva kod svojih opština ili neposredno kod Odbora za otkriće spomenika u Ljubljani. Za povratak vrediće samo one legitimacije, koje su overovljene po Odboru za otkriće spomenika, da je dotičnik bio na svečanosti.

U ime celokupnog Sokolstva pozivamo na spomenik venac sam Savez.

Br. 1702/31.

Natječajni oglas na mjesto strojara općinskog vodovoda

Raspisuje se natečaj na mjesto strojara općinskog vodovoda pri ovoj općini uz mjesečnu platu od Din 1500.

Natjecatelji imaju priložiti molbi: domovnicu, krštenicu, uvjerenje o moralnom i političkom ponašanju, uvjerenje o sposobnosti i uvjerenje o dosadanjem službovanju. Poželjno je da bude sokolski prednjak.

Rok natječaja. traje do 1. oktobra o. g.

Nastup službe dana 29. oktobra o. g.

Općinska Uprava.

Novalja, dne 30. aug. 1031.

Dr. I. Markovina s. r.

VOJISLAV BOGIČEVIĆ (Tuzla):

O svem' i svačem' i još o nečem'

Mnogo puta sam učestvovao u raznim sokolskim povorkama u našoj župi i van nje i opazio sam, da režiseri povorke gotovo nikad nisu načisto s tim, kakav poredak treba da bude u povorci. Češće puta dode i do otvorenog protesta, jer se je ovaj ili onaj našao zapostavljenim. Povorka se uvek svrstala po uvidavnosti, tako da župski starešina ide nekad sam za načelnikom pred povorkom, a nekad ide sa starešinstvom ili upravom župe. Nekad se opet uprava župe izmeša sa ostalim članstvom itd. Načelnici društava ili idu po strani svoga društva, ili idu pred društvom.

Isti je slučaj i sa zastavama. Još je teži slučaj sa župom, ako se nalazi u sedištu društva, a to je uvek. Kako se tretiraju članovi župe, da li kao članovi društva i idu u povorci iza društvenog starešinstva, ako ono priređuje povorku ili idu odvojeno. Nebi bilo zgore, kad bi br. načelnik Saveza izradio jedan pravilnik, koji bi predvideo i utvrdio sve slučajeve, jer pravilnik za javne nastupe nije potpun.

Mi Sokoli propovedamo uzvišena načela demokratije, koja je temelj nauke dr. Miroslava Tyrša. Druga je stvar, kako mi tu demokratiju shvaćamo i kako je provodimo u delo. Ista je stvar i sa pojmom aristokratije, koja kod nas češće igra znatnu ulogu. Aristokratija duha, što je zapravo i pravi smisao te reči, potpuno je podređena aristokratiji koja se ocenjuje prema društvenom položaju ili bogatstvu. Nije ni čudo, da se i u Sokolstvu, koje poznaje samo moralnu neporočnost svoga pripadnika, stvaraju kaste. Ako se stavi kakva primedba, dobije se uvek isti odgovor: U prirodi nema jednakosti, pa ni u Sokolstvu. Ali, Sokolstvo ipak mora težiti, da suzbija razlike umetno stvorene, ako već nije u mogućnosti da teži k jednakosti. Zar je onda čudo, da se na ulici čuju bratski pozdravi: »Sluga pokorane« — »Klanjam se« — »Gospodine« — »Milostiva« itd.

Nas nikako ne dira servilnost ovih izraza, ako ih upotrebljavamo kao Sokoli. Znam jedan slučaj, gde je neki brat, funkcioner u nekoj sokolskoj jedinici rekao članu: »Kad ste sa mnom u službenim odnosima, onda sam ja za vas i vi za mene samo »Vi« — van toga kako vam je drago«.

Nije čudo, ako mnogi sokolski radnik bude u svojim osećajima povredjen, jer je hotimično zapostavljen radi toga, što ne nosi neku praznu titulu.

Sve to slično onoj duhovitoj priči o Nasradin-hodži:

Nasradin-hodža važio je u svome mestu kao veoma učen čovek. Jednoga dana pozove ga njegov komšija na neku gozbu. Soba je bila puna uglednih uzvanika, a na svakom je bilo prazničko odelo i čurak. Jedini hodža došao je bez čurka. Videvši ga takvog, odvede ga sused u jedan budžak (ugao) i dok je ostalim služeno jelo u srebrnim sahanima, njemu donesoše u nekom drvenom čanku. Nije dugo prošlo, pozove isti sused ponovo hodžu na gozbu. Ovaj put obuče hodža naj-svečanije ruho i čohali čurak. Čim ga sused spazi, uze ga ispod ruke i između svih gostiju, odvede ga pravo u proćelje. Kad hodža dode na određeno mesto, skida sa sebe čurak i pred svima gostima počne zamakati rukav od čurka u jelo, koje je za njega bilo postavljeno u srebrnom sahanu, govoreći neprekidno: »Bujrum čurak efendija! Bujrum čurak efendija!« Svi se zabezeknuli gledajući šta hodža radi, a kad ga sused upita, šta to znači,

hodža mu mudro odgovori: »Ovo mesto, na koje si me danas doveo, nije meni namenjeno no mome čurku, a moje je mesto tamo u onome budžaku«.

Interesantno bi bilo provesti statistiku, koliko je članova društvenih uprava, a negde možda i župskih, videlo svojim očima sokolsku »Organizaciju«, a da se i ne govori o tome, koliko ih je tu knjigu nabavilo ili pročitalo. Šta bi se onda moglo reći o knjigama idejne sadržine i o poznavanju suštine Sokolstva od mnogih i mnogih, koji zauzimaju ugledna mesta u upravama župa i društava.

Razmišljajući o tome, došao sam na ideju, da nebi bilo zgoreg ustanoviti neke vrste ispita za sve članove društvenih, župskih i savezne uprave. Blagajnik bi morao na pr. polagati ispit iz svoje uže struke, poznavanje sokolske ideje i koliko je najpotrebnije iz tehničkog sokolskog vaspitanja, kako se danas običava reći. Tako isto tajnik, prosvetar, matičar, a ostali članovi uprave, sve osim stručnih predmeta.

Verujem, da se tada nebi mogao desiti slučaj, da prosvetar nekoga društva drži dva sata predavanje o »Firštu i Tigneru«, a posle predavanja da mu jedan slušalac dobaci: »Pa dokle ćeš nam, bre brate, govoriti o tim Švabama!«

Jedan ugledan brat pisao je nedavno članak, u kojem je izneo podelu nas Sokola u »administrative« i »tehničare«. Uveren sam, da on nije te nazive, koji nas dele kineskim zidom, sam izmislio. Njih su stvorile prilike i način našega rada. A ako budemo u takvom radu ustrajali, onda ćemo ubrzo dobiti i treću kastu, a to su »prosvetari«, ili kako ih neki zovu: »ideolozi«.

Nije doduše čudo i sedišta našega br. Saveza ne možemo da koncentrišemo na jednom mestu: u Beogradu su administrativci, u Ljubljani tehničari, a u Novom Sadu prosvetari.

Pa i naša administracija i sav rad pojedinih oteška posve je odeljen od celine. Niti prosvetari znadu šta rade tehničari, niti znadu administrativci šta radi ovi dvojce. Svako ima svoju administraciju i svoje poslovanje, pa još ako se na sednicama podnose kakvi mršavi izveštaji, onda je to tek »smjašenije jazikov«.

Kažu da se u Americi svaki veći uspeh pripisuje reklami. Reklama je vele svuda: u trgovini, industriji, umetnosti, pa čak i u nauci. Izgleda da smo i mi u najnovije doba počeli imitirati Ameriku, samo u obratnom smislu, jer činimo reklamu sebi, a ne stvari za koju radimo. Češće puta čitamo u dnevnim listovima takvih napisa, u kojima se govori o Sokolstvu, da njihova sadržina vredi ne samo princip skromnosti, nego li prelazi u najobičniju banalnost. Prošle godine nadoh u nekom nemačkom ilustrisanom listu na dve cele strane dve slike. Jedna je predstavljala savršeno razvijena čoveka, a to je savršenstvo postignuto sistematskom telesnom vežbom. Druga slika je prikazivala nerazmerno razvijenog čoveka, kojemu su na račun gornjeg dela tela do neukusnosti razvijene noge. To je neki fudbalista. Ove dve slike više su kazale i veću reklamu načinile nemačkom turnerstvu, nego li hiljadama beznačajnih sednica, šupljih fraza i samohvalisanja po novinama.

Shvaćajući ulogu štampe, a napose sokolske, napišem ponekad, kad imam vremena članak za »Sokolski Glasnik«.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Karlovac

SOKOLSKO DRUŠTVO PLASKI.

Dan 16. augusta prilikom 10 godišnjice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra ovo je Sokolsko društvo svečano dočekalo i proslavilo.

Posle svečane službe božje, kojoj su prisustvovali predstavnici svih ureda i društava, održao je sokolski prosvetar br. Majko Kusanović divno predavanje o značenju ovoga dana, prikazujući rad Nj. Vel. kralja za korist i napredak naše mlade otadžbine, potertavajući, kako se naša država nebi mogla ni zamisliti bez slavnoga prauka Vožda Karadorda. Za vreme govora burno se klicalo Nj. Vel. kralju, kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Govor je primljen sa velikim oduševljenjem. Zatim je sokolska glazba pod vodstvom kapelnika brata Milana Puhara otisnula državnu himnu, sokolski marš i druge nacionalno-patriotske pesme. Posle toga pošli su predstavnici u sokolsku vežbaonu, gde se je uz pratnju sokolske glazbe razvila lepa zabava sa plesom.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO GUŠTANJ.

Po uspelih pogajanjih s krajnim šolskim odborom smo početkom avgusta prišli graditi Sokolski dom, u kojem bo obnem tudi šolska telovadnica. Stavbišće je darovala jeklar na grofa Thurna, d. d., na Ravnah. Za to, našem kraju tako potrebno zgradbo, se je z vso vno zavzemal tudi tukajšnji župan g. Fr. Šuler. Naša občina je izmed podeželskih najbrže prva, ki je obvezo zidanja šolske telovadnice izvedla na tako ugoden in vsem ustrezajoči način.

Proslavo 10 letnice vladanja Nj. Vel. kralja je organiziralo društvo skupaj s ferijalno kolonij podmladka Rdečega križa iz Bjelovara dne 16. avgusta. Prireditev, ki je bila zamišljena na prostem, se je vsled dežja morala vršiti v Lečnikovi dvorani. Sokolici in Sokolice iz Bjelovara so pod vodstvom njih voditeljev br. St. Radotića in L. Ratkovića zadivili s svojimi spretno in ljubko izvajanimi plesnimi, rajalnim in telovadnimi točkami vse navzoče. Kozaški ples so morali ponoviti.

Moralni uspeh manifestacije našemu kralju je povečevalo dejstvo, da je v obmejnem Guštanju ob tej prilici nastopila v korist gradnji Sokolskega doma hrvatska in srbska deca in s tem dokazala globoko in bratsko jugoslovensko sokolsko zavest.

SOKOLSKO DRUŠTVO TEZNO.

Sokolsko društvo Tezno pri Mariboru priredi v nedeljo dne 6. septembra t. l., oziroma v slučaju slabega vremena v nedeljo dne 13. septembra t. l. ob 15. uri otvoritev svojega Tyrševga letnega telovadišča, združeno s prvim javnim telovadnim nastopom.

Tezno pri Mariboru je izrazito industrijski kraj ter je tamkaj »Sokole« za naš narod tim večjega pomena, ker se nahaja v kraju samem in okolici še znaten preostanek predvojnih neslovenskih elementov. Mlado društvo si je z izredno pridnostjo ter vztrajnostjo uredilo svoje potom kredita nabavljeno letno telovadišče ter je opravljalo vse članstvo dolgo časa »kuluk« glede planiranja istega ter trepne ograje. Da bo to mlado društvo lahko vršilo svojo sokolsko nalogo na tako važnem mestu z isto vno naprejš kot dosedaj, prosi okoliška bratska društva ter ostalo občinstvo, naj to prvo prireditev Sokola Tezno počastijo po možnosti polnoštevilno s svojim bratskim obiskom. Telovadišče se nahaja tik šole na Teznu. Zdravo!

Župa Mostar

SOKOLSKO DRUŠTVO BLATO NA KORČULI.

Proslava društvene 25 godišnjice.

Dne 14 i 15. pr. m. naše je društvo proslavilo 25 godišnjicu svoga rada i postojanja.

Svečanost je otpočela 14. augusta naveče, sa povorkom kroz mesto, predvodenom od mesne Opšt. narodne glazbe, u 10 sati priredena je na terasi hotela »Zagreb« svečana akademija, koju je otvorio brat prosvetar N. Batišćić lepm proslavom o značaju proslave. Nakon toga redalo se je u dobroj izvedbi 10 probiranih programskih takaka.

Na ovoj akademiji, koja je bila dobro posećena i sa interesom praćena, svirala je Opšt. nar. glazba.

Sutradan ujutro mesna Opšt. nar. glazba obišla je svirajući mesto, a zatim je od 8. do 9. sati bio doček go-

stiju. U 9 sati održane su zadušnice za umrlu braću i sestre, posle čega bila je velika povorka kroz mesto, predvodenom od sokolske glazbe iz Velike i mesne Opšt. nar. glazbe, uz učestvovanje celog našeg društva, Sokolske čete iz Smokvice, izaslanika Sokolske župe Mostar, Sokolskih društava Veluluka i Korčula, mesnih društava i ustanova, te brojnog opštinstva, tako da je to bila jedna impozantna revija sokolske snage i snažna manifestacija sokolske i jugoslovenske ideje. — U 10:30 sati održana je svečana sednica u sokolskoj dvorani, koju je otvorio brat zamenik starešine dr. N. Banićević, pozdravivši prisutne, naročito goste, koji vođeni pravom sokolskom idejom nisu zalili truda, da nas ovako brojno posete i tim uveličaju našu proslavu. Ističe položaj našeg društva na ovoj izloženoj tačci razvijanja, te podvlači snažan razvitak društva kroz ovih 25 godina, pozivlje mladu braću, da polno i muško pregnu za što jači daljnji napredak, vođeni velikim idealima Sokolstva. Zatim potstarešina brat A. Cetinić predlaže brzopjavne pozdrave Nj. Vel. kralju i bratu starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru što je sa oduševljenjem bilo prihvaćeno. Prikazavši zatim u glavnim crtama osnivanje i rad društva, apeluje na mlade da produže radom na sokolskom polju. Nakon toga, pozdravili su društvo srdačnim i lepm rečima: brat M. Jelačić, župni statističar i član savezne uprave, u ime Sokolske župe Mostar, br. I. Kalodera u ime Sokolskog društva Korčula, br. I. Padovan u ime Sokolskog društva Veluluka, br. M. Banićević u ime Sokolske čete Smokvice, br. K. Andrijić u ime Jugoslov. Citonice u Blatu i br. M. Radimić u ime mesnog Glazbenog društva. Posle sednice bio je položen venac na grob odbornika prvog upravnog odbora pok. Kuzme Bosnić.

Na banketu u hotelu »Zagreb« govorili su, ističući značaj proslave, starešina dr. F. Cetinić, izaslanik župe brat M. Jelačić, član prvog društvenog upravnog odbora i današnji prosvetar N. Batišćić, predstavnik mesne Opštine J. Prižmić i ostali.

Posle podne, u 5 sati, održana je javna vežba, koju je otvorio župski tajnik i delegat br. H. Dikić lepm i stvarnim govorom o važnosti i značaju ove proslave u vezi sa opštim sokolskim radom i ciljevima. Pretsednik učiteljske ferijalne kolonije u Veloluclju spontanin i zanosnim rečima preporučio je sokolski rad na ostvarenju velikih ideala Sokolstva. Iza toga izvedene su ove tačke: 1. N. Bosnić: Inicijal 25 godišnjice — sve kategorije (oko 200). 2. V. Barez: Vežbe sa zastavicama — muška deca (46). 3. I. Skeitova: Proste vežbe — ženska deca (28). 4. A. Tomaseo: Vežbe sa batinama — muški naraštaj (44). 5. V. Landahauser: Proste vežbe — ženski naraštaj (14). 6. Vežbe na spravama — prednjački zbor i članovi. 7. Karišik nar. plesova i igara — muška i ženska deca. 8. Hočevar: Vežbe sa čunjevima sleta Split — članice. 9. L. Prnjatović: Proste vežbe — Sokolska četa Smokvice (48). 10. F. Lhotsky: Proste vežbe sleta Split — članovi (32). 11. J. Kwokal: Slikovite skupinske vežbe — muške kategorije.

Sve su ove tačke, koje su bile praćene od mesne i velolučke glazbe (sokolske), bile sigurno i dobro izvedene, a osobito je oduševljenje izazvala disciplinovanost i poletnost Sokolske četa Smokvice, koja je svojim nastupom učinila najljepši utisak.

Posle javne vežbe bila je povorka kroz mesto, a naveče, na mesnoj pločati (trgu) velika akademija sa lepm i odlično izvedenim programom od 15 takaka.

Na obema akademijama vežbe je pratilo na klaviru brat P. Lisićar.

Programi priređenih akademija i javne vežbe zadivili su svojom odličnom sadržinom, lepm i preciznom izvedbom, za što pripada osobita zasluga br. podnačelniku J. Kwokalu i sestri M. Kalodera, kao i neumornom prednjaku br. M. Andrijiću. Za čitav pak uspeh proslave mnogo je doprineo agilni starešina i pretsednik proslavnog odbora br. dr. F. Cetinić.

Sa ovom svojom proslavom, koja za naše mesto predstavlja jedan retki i značajni sokolsko-nacionalni događaj, naše je društvo vidno i snažno posvedočilo svoju sokolsku snagu. Za grejano i osnaženo velikim sokolskim idejama, ono će neumorno i sa verom u uspeh produžiti radom na širenju Sokolstva i za ostvarenje svoga davnog cilja: gradnje svog Sokolskog doma, koji će biti neosvojiva tvrđava Sokolstva i Jugoslovenstva, ovde na ovoj ugroženoj obali našeg Jadrana. Da ćemo u tome uspeti, daje nam vere i ova naša proslava, i zato smelo

i predano napred, držeći se one našeg velikog Njegoša:

»Bez muke se pjesma ne ispoja,
Bez muke se sablja ne sakova...«

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBINJE.

Dne 13. jula o. g. održana je javna vežba ovog društva sa njegovim četama iz Obuskog i Krajpolja. Prisustvovala je i sokolska muzika bratskog društva iz Stoca, te je time ovo sokolsko slavlje bilo još bolje i zanosnije. Na ovaj dan pada godišnji dernek (crkveni zbor) u Ljubinju, pa je velika masa seoskog sveta iz okolnih sela pridošla i prisustvovala ovoj sokolskoj manifestaciji, što je ovim mnogo prodočeno za sokolsku propagandu na selu.

Društvo je uložilo mnogo truda i rada u pripremanju za ovu javnu vežbu. Program je bio obilan i potpun, a izveden je u potpunosti precizno i tako kako se samo može poželeti.

Naročito su se istakle naše mlade čete Obuske i Krajpolje, kojima je ovo prvi javni nastup. Celu publiku zadivilo je, kako mladi i snažni naši seljaci vežbaju u skladu sa zvucima sokolske muzike.

Materijalni uspeh ove javne vežbe bio je odličan.

Nastupi svih kategorija i izvođenje vežbi bili su u pravom smislu sokolski.

Sve je proteklo u najlepšem oduševljenju i sokolska ideja se manifestovala kao nikad pre u ovom malom mestu. (Izveštaje sa ovolikim zadovoljenjem u buduću ne možemo objaviti. — Op. ur.)

SOKOLSKO DRUŠTVO OPUZEN-PODGRADINA.

Dana 8. augusta o. g. nesretnim slučajem izgubilo je ovo društvo iz svog krila dve male Sokolice, dve nevine duše, koje proguta nezasična Neretva, a koje osim nas oplakuju ucviljeni roditelji i celo mesto.

Naraštajnica Juračić Jelka i sok. dete Franićević Lirka pošle su kao obično oko 18 sati u Podgradinu po mleko, te se usput navratile na t. z. žensku priznadu da se okupaju. Neki očevidci govore, da su pokojnice na plitini od pola metra igrale kolo, ali kako niko nije slutio da bi se mogla dogoditi tako strašna nesreća, nije ni svraćao pažnju na njih tim više, što se svakodnevno vidi po stotinu dece kako se po Neretvi praćakaju. Pošto se iste nisu u običajno vreme povratile kućama, pošli su ih roditelji tražiti ne sluteći ništa zla. Slučajem našao je neko na njihove haljine kraj reke, što je dalo povoda misliti da su se utopile. Odmah su se dale tri barke sa jakim svetlom na potragu, ali te noći bez uspeha. Tek sutradan, oko 16 sati nakon celodnevnog traženja nađen je jedan leš na mestu gde su se kupale, a drugi kilometar niže. Sva je prilika da su se nesretnice igrajući kolo zaplele u travu (muravu), te od vrtanja omamljene pale u vodu, gde su našle kraj svom mladom životu.

10. o. m. najmlađe njihove sestre i braća, muški i ženski naraštaj, te članstvo pod vodstvom brata načelnika, otpratili su u milo pokojnice dostojno do zadnjeg počivališta.

Lahka im zemlja!

Njihovim tužnim roditeljima izričemo iskreno bratsko saučeeće.

Župa Skoplje

OKRUŽNI SOKOLSKI SLET U KUMANOVU.

Sokolstvo, kao glavni rasadnik jugoslovenske nacionalne misli, rasprostranjeno u celoj državi, naročito je uhvatilo duboki koren u Južnoj Srbiji. Oko Sokola u Južnoj Srbiji prikupljene su sve jugoslovenske stvaralacke sile. Ono je žarište na kojem se generacije napajaju ljubavlju prema otadžbini, kralju i svome narodu.

Sve nacionalne, kulturne i humanne akcije na jugu imaju svoj izvor, ili bar glavni oslonac u Sokolu. Sokolanci su košnice, u kojima se neumorno i bez prestanka radi na nacionalnom vaspitanju i kulturnom podizanju našega sela i varoši.

Prateći čin našeg Sokolstva na jugu, može se slobodno ustvrditi, da je Sokolstvo ovde učinilo ogroman napredak u svakome pogledu.

Jedno od najjačih Sokolskih društava na jugu je ono u istorijskom Kumanovu.

Organizovano u 1908. god. započelo je težak rad, boreći se sa ogromnim poteškoćama, ali ne sustajući, društvo je pod vodstvom vojvode Dovozenkog napredovalo. Godine 1910. Sokolsko društvo organizuje čak i svoju muziku.

Početkom balkanskih, a potom i svetskog rata Sokolsko društvo u Kumanovu mora prestati sa dejstvom, da opet novom snagom vaskrsne godine 1922., kada počinje novi period rada u oslobođenoj otadžbini. Prvi starešina je opet vojvoda Dovozenki.

Gradanstvo živo saraduje i nema tako reći građanina, koji nije član Sokola.

Rad Sokola u Kumanovu krunisan je i vidnim uspehom, jer je neumornim nastajanjem uspešno sagrađiti veleban Sokolski dom. U septembru ove godine proslaviće Sokolsko društvo posvetu svoga doma.

Da bi ta svečanost bila što uspešnija, priređuje se 5., 6. i 7. septembra ove godine okružni sokolski slet, kojim će se prigodom osvetiti sokolska zastava, koju društvu poklanja Kolo srpskih sestara iz Kumanova.

Sletski plakati vrlo ukusno izrađeni već su razaslati na sve strane.

Sletske značke su također izvanredno uspele; izrađene su u Zagrebu, a naert je za njih dao brat prof. Igor Pavlović.

Ne samo sletski odbor, već celokupno građanstvo nalazi se u grozničavom poslu, da prvi okružni slet u našem Kumanovu što bolje uspe.

Sletiste je uređeno i tribine su podignute pod nadzorom inž. brata Antonova. Pobrinulo se je, da sva braća i sestre dobiju dobre stanove i vrlo dobru hranu.

Glavne tačke sletskog programa jesu:

1. Osvećenje Sokolske zastave.
2. Osvećenje Sokolskog doma.
3. Zupske utakmice.
4. Sмотра seoskih sokolskih četa.
5. Pomen izginulim junacima na kumanovskom bojištu.

Za pobedioc na utakmici Nj. Vel. kralj dao je srebrni venac i to četiri pobednici.

Koliko je veliko interesovanje vidi se po velikom odzivu za slet:

G. Pretsednik vlade poslao je 5000 Din.

G. Nikola Ivković, trgovac iz Novog Sada poklonio je zastavi Kumanovskih Sokola u svili i zlatu izvezenog Sokola u vrednosti 3000 Din. Mnogi drugi pokloni i prilozu stižu svakodnevno.

Na ovome sokolskome sletu učestvovali su: Skoplje, Niš, Kragujevac, Užice, Cetinje i Sarajevo, a ima nade, da će taj slet posetiti i izaslanstvo naše braće sa obale jugoslovenskog Jadrana. Osigurano je i učestvovanje vojnika-Sokola.

Gradani i Sokoli istorijskog Kumanova u svome neumornom nastajanju, vođeni su velikom željom, da svoj braći i sestrama učine boravak u svojoj sredini što lepšim i nezaboravnim, radi čega se cela varoš nalazi u najoduševljenijem spremanju.

Neumoran rad Kumanovaca i njihovog Sokolskog društva naći će najbolju nagradu u što brojnijem posetu braće i sestara. Učesnici na ovome sletu imaju 50% popusta na željeznica, a nastoji se da se dobije 75%.

Ko želi da ovaj slet poseti neka se obrati svom mesnom društvu, koje će mu izdati legitimaciju.

Župa Osijek

SOKOLSKO DRUŠTVO SIBINJ.

Okružni slet okružja Slavonski Brod.

Na rođendan Njegovog Kraljevskog Visočanstva prestolonaslednika Petra, starešine Sokola kraljevine Jugoslavije, t. j. 6. septembra 1931. održaće se u Sibiru okružni slet okružja Slavonski Brod s posvetom našeg Sokolskog doma, koji stoji pod pokroviteljstvom Njegovog Kraljevskog Visočanstva kraljevića Tomislava i nosi Njegovo časno ime.

Program: 1. U 10 sati posveta i otvorenje Doma. 2. U 15 sati javna vežba. 3. U 20 sati akademija.

ZUPSKI SLET U VUKOVARU

15.—16. augusta 1931.

(Konac.)

Drugod dana sleta — u nedelju 16. — u 6 časova počele su probe za popodnevni nastup. U 10 časova počelo je osvećenje društvene i naraštajске zastave Sokolskog društva Vukovar. Sveštenički obred izvršio je prvo katolički sveštenik pater Derkeš, koji je na kraju održao divan patriotski govor pun zanosu i topline za Sokolstvo. Ovo se neobično ugodno dojmilo svih prisutnih, a naročito nas Sokola, jer na našim sokolskim priredbama veoma retko se čuje tako iskrena, topla i bratska reč iz usta katoličkog svećenika. Za njime je osvećenje izvršio pravoslavni sveštenik, koji je na kraju sa nekoliko prigodnih toplih reči pozdravio slavničko društvo.

Iza sveštenog obreda uzeo je društvenu zastavu kum, g. dr. Fedor Nikić, pomoćnik ministra prosvete i laskavim rečima po Sokole i Sokolstvo predao ju je starešini društva. Posle njega uzela je naraštajsku zastavu kuma, sestra Danica Đurić i uz jedan kraći pozdrav Sokolstvu predala ju je isto starešini društva. Starešina društva Vukovar br. Nikola Teodorović, zahvaljujući se kumovima na daru, predaje zastavu zastavnicima, koji polažu zakletvu da će ove simbole bratstva, slobode i jednakosti večno časnno i neokaljano nositi i braniti ih od svih neprijatelja. Nakon ove obavljane svečanosti, uzima reč izaslanik Saveza SKJ br. dr. Pavle Mergenthaler,

zam. starešine Saveza, koji je između ostalog rekao: »...Sokolska ideja bratstva, jednakosti i slobode treba da prođe u svaku kuću, treba da nađe put do srca svakog pojedinca i da ravna njegovu delovanje u privatnom i javnom životu.

Ni koristi ni slave! Celina sve, po jednac ništa! Jedan za sve, svi za jednoga — mora da bude alfa i omega svakog Sokola. Samo onaj, ko je takvog iskrenog osvedočenja ima da bude primljen u naše redove. Ko iz čistih, sebičnih motiva, iz ličnog interesa ili prestiža pristupa Sokolu ili u njemu radi, tome nema mesta u Sokolu, daleko mu kuća. Mnogi, koji po svome uverenju osećaju potrebu da saraduju u sokolskom radu, a još se drže po strani, prići će nam bliže, kada budu videli da Sokolstvo kraljevine Jugoslavije visoko drži barjak »Tyrševе nauke i da se za ostvarenje istih bori.« — Govor br. dr. Mergenthalera pozdravljen je burnim odobravanjem i trokratnim pozdravom »Zdravo!« br. starešini Saveza, Nj. Vis. Prestolonasledniku.

Starešina župe Osijek, br. Dimitrije Petrović, koji je uzeo reč posle brata izaslanika Saveza, rekao je: »Sastali smo se zato da dostojno proslavimo 10 godišnjicu vladanja prvog Sokola u našoj otadžbini Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Nikada lepše i dostojnije nismo mogli ovaj svečani dan proslaviti nego baš danas, kada smo se sastali svi na ovom župskom sletu. Vas, sestre i braćo, okupljene najjačom falangom bratstva i ljubavi, sakupljene na ovom svetom zborištu kulture i snage našega naroda, pozdravljam kao decu sunca i slobode. Čiste su vaše namere, velika su vaša dela, a ceo vaš život je žrtva, koja ne poznaje ni koristi ni slave, nego koja hoće da u moralnom i fizičkom pravcu oplemeni dušu i telo čoveka i na taj način koristi i uzdigne narod.« — Kraj govora br. starešine dočekan je burnim i oduševljenim klicanjem kralju, Domovini i Sokolstvu. Sokolska fanfara otisnula je tada himnu.

U ime grada Vukovara pozdravio je Sokolstvo zamenik gradskog načelnika g. Bingulac. Na kraju otposlani su brzopjavni pozdravi: Nj. Vel. kralju, g. Pretsedniku vlade, g. Ministru prosvete, g. Banu Drinske banovine i bratskom Savezu SKJ.

U 11 časova na sletištu se svrstala povorka, koja je u uzornom redu i disciplini prošla ulicama Vukovara.

Na čelu povorke išla je konjica (18), pa sokolska fanfara iz Vinkovca (30), zastave: 3 društvene, 1 sokolske čete i 3 naraštajске. Članovi u odori na čelu sa starešinstvom (167); članovi u vežbačkom odelu (70); članice u odori (7), članica u vežbačkom odelu (48); muškog naraštaja (70); ženskog naraštaja u odori (7), u vežbačkom odelu (29); članstvo sokolskih četa u narodnom odelu (150). Svega Sokola učesnika u povorci 603. — Po red Sokola uzela su učeska u povorci još i razna humana društva i korporacije. Povorku je zaključilo vatrogasno udruženje sa zastavom. Tako je cela povorka brojila 809 lica.

Brojno povorka nikako ne može zadovoljiti. Jedna župa koja broji 130 jedinica, pa na svome župskom sletu da u povorci izvede samo tolik broj, izgledalo bi kao da je svako društvo poslalo jedva 5 svojih predstavnika — bez obzira na kategoriju — na svoj župski slet. A to je, svako vrlo, vrlo malo.

U 13 časova priređen je banket u čast kumova, na kojem je palo više patriotskih i sokolskih zdravica.

U 16 časova počela je na sletištu javna vežba. Odziv građanstva nije bio toliki koliki bi trebao; jedva oko 2000.

Nastupi su bili dobri, brzi, bez i najmanjeg zadržavanja, što daje odličnu svedočbu tehničarima osječke župe.

1. Muška deca (136) vežbala su dosta teške vežbe dobro. U pokrivanju i ravnanju bilo je malo nedostataka, no budno oko vodnika brzo je to ispravilo.

2. Ženska deca (104) vežbala su proste vežbe. Nastup je bio priličan; vežbalo se malo nesložno.

3. Ženski naraštaj (80) vežbao je vežbe sa cvetnim lukovima. Ravnanje i pokrivanje dobro. Izvedba vrlo dobra.

4. Muški naraštaj (186) — proste vežbe. Nastup je bio dobar; u početku vežbe bilo je dosta nesložnosti. Pokrivanje i ravnanje dobro.

Jesam li poslao preplatu?
za sokolske listove

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah,
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

5. Vežbe na spravama. Nastupilo je: članova 5 odeljenja, članica 2 odeljenja. Svega je nastupilo 40 muškog i 20 ženskog vežbača. Kod svih videla se dobra uvežbanost. Istovremeno nastupile su članice iz Broda sa »gimnastičkim plesom« od br. Dekvala. Vežbale su na jedan valcer od Stolza vrlo dobro. No ova tačka je ipak pre za akademiju nego za javnu vežbu.

6. Vežbe sa kopljima: članovi konjice iz Vukovara (15), vežbali su dobro, no kvarili su u ravnanju i pokrivanju; primećivalo se da većina njih nije redovito posećivala sokolarnu.

7. Članice (81), proste vežbe izvele su dobro, što se ne može reći za ravnanje i pokrivanje.

8. Članovi (207). Vežbe br. Lhotskog za slet u Splitu izvedene su dosta nesložno, k tome jedan minus je i taj što prva vežba, koja je i najteža, uopšte nije izvedena.

9. Sokolske čete (124) vrlo dobro su izvele proste vežbe; no braća su trebala obratiti više pažnje na pokrivanje i ravnanje.

10. Karusel i skokovi preko prepona izvadala je konjica iz Vinkovaca (12). Ovo je na sve drugo ličilo samo

ne na karusel. Konji nedresirani, a i jahači slabi. Dalje braća treba da znaju, da se »arum« konji ne vode na karusel, jer dovode jahača u veoma nezgodan položaj. — Kod skokova preko prepona neki su imali više sreće i lepo preskočili, a neki opet stalno rušili. I pored svih ovih nedostataka, ipak je za pohvalu napor braće iz Vinkovaca da održe ovu skupnu granu telovežbe, pa im je želeći da u radu i nadalje istraju pa da uskoro budu tako dobri kao što je fanfara njihovog društva.

Ijmeđu 3. u 4. tačke programa, br. starešina župe predao je pobjednicima na naraštajskim utakmicama: naraštaju Sokolskog društva Vukovar, župsku naraštajsku zastavu na čuvanje za godinu dana. Ujedno čestitao im je na postignutom uspehu. Vredno je napomenuti da naraštaj ovog društva već drugi put osvaja ovaj pobjednički trofej svoje župe.

Na kraju potrebno je istaći dve stvari, koje su od velikog značaja za ovaj javni nastup. Sve vežbe, koje su izvedene, plod su vrednog rada braće i sestara iz same župe; a muzika za iste je od brata Urbana, koji ni po

svojoj građanskoj ni sokolskoj »profesiji« nije muzičar. Br. Urban je u civilu državni činovnik, a u upravi Sokolske župe Osijek je pročelnik železničke sekcije. Ipak kao amater sastavio je odličnu muziku i u njemu naziremo jugoslovenskog Pospišila.

Nadalje vredno je istaći odličnu organizaciju samoga sleta. Sletski odbor pod rukovodstvom i uputstvima vrlo zauzetnog, veštog i iskusnog župskog starešine br. D. Petrovića odlično je izvršio svoju tešku dužnost.

Organizacija tehničkog rada bila je takova, da se veoma retko gde vidi. Sve je »klapovalo« i »štimalo« do konca; utakmice, probe, nastupi, jednom rečju sve. Vidi se, da se novi br. župski načelnik odlično snašao u novoj sredini i razumeo sa novim radenicima, a koji su u njemu dobili jednog odličnog, nada sve spremnog i iskusnog vodu.

Zeleti je da slet, koji će bez sumnje biti priredjen pred odlazak u Prag, bude bez sadašnjih nedostataka tako da bi župa mogla biti dostojno i sa puno časti zastupana na najvećoj smotri sokolske i slovenske snage, na Sve-sokolskom sletu u Pragu 1932. god.

Sokolska župa Split javlja svima Sokolima, da je neprežaljani, uzorni i dobri brat

ANTE TOMMASEO
župski načelnik,

nakon duge i teške bolesti danas preminuo.
Sačuvajmo mu trajni spomen medju nama!

Split, 30. VIII. 1931.

UPRAVA

Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA I IZVRŠUJE VSA TISKARSKA
DELA OD NAJPREPOSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v obojarnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICI ŠOLSKIH ZVEZKOV

Kupujemo
suhe jestive gljive te sve vrste zemaljskih plodina

Sever & Ko.
LJUBLJANA

»IZVOR«
veletrgovina galanterijske, nišberške i kratke robe

SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produžena Zvonimirova ul. 92

Гранд Хотел
„Петроград“

преко пута
железничке станице

БЕОГРАД

LJUBLJANSKI VELESEJEM

„Ljubljana v jeseni“ — „Kraljev teden“
od 29. avgusta do 9. septembra 1931.

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest, Kmetijstvo (mekarstvo in sirarstvo, jaja, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutina, kuni, kmetijski stroji). Higijena. Novodobno gospodinjstvo. Pohištvo (stanovnjaška in hotelska oprema). Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesejma velike slavnosti „Kraljev teden“. (Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festival i. t. d.)

Legitimacije po Din 30 — prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne „Putnika“, velesejski urad.

50 % popust na železnicah. / Razstavišče obsega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb.
Stanovanja preskrbljena.

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА

БРАНКО ПАЛЧИЋ ♦ ЗАГРЕБ

Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије Краљице Марије 6

Бројавни наслов: „Трикоџа“ Загреб • Телефон интерурбан 26-77

Израђујем све врсте соколских потрештина за јавни и излетни наступ свих категорија нашег чланства и то тачно према пропису Савеза Сокола краљевине Југославије. Слике у оригиналним бојама прописних одеа налазе се у књизи „Организација Савеза СКЈ“. — Захтевајте цене и проспекте. — Цене врло умерене, а за тачну и солидну изработку јамчим.

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

- I. sveska: E. Gangl: O sokolski ideji.
- II. „ Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
- III. „ Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
- IV. „ Vekoslav Bužar: Dr. Ivan Oražen.
- V. „ Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
- VI. „ Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
- VII. „ Jan Křen: Cilj sokolskih težanj.

Svaka sveska stoji 3 Din

ORGANIZACIJA

Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.
U tvrdom povezu 20 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: **ODBOJKA (VOLLEY BALL)**
U kartonu 12 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Prva Češka tvornica muzičkih instrumenata u Moravskoj

Josip Lidl
u BRNU (Čehoslovačka)

Dobavljač Jugoslovenskih i češkoslovenskih vojničkih glazba i Sokolskih jednot.

Dobavlja prvorazredne instrumente uz mirne cene. — Cenike badava.

Hotel - Pension
Vlastito kupalište

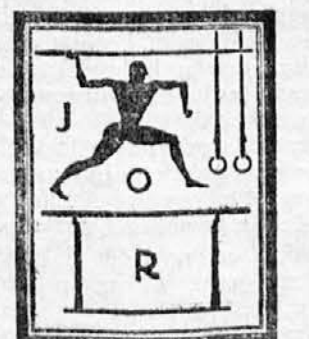
„JADRAN“ SUŠAK
potpuno renovirano
Pod novom upravom
Preporučuju se vlasnici
M. V. KUNDIĆ

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska, ličarska, sobo- in črkošlikarska delavnica
IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cest 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerno

Творница гимнастичких и спортских справа

J. ОРАЖЕМ

Добављач Савеза Сокола краљевине Југославије

РИБНИЦА (Долењско)

Израђује све соколске вежбаке справе, опреме читавих друштвених и школских вежбаона, спортске потрештине за лаку атлетику, справе за летна вежбаљашта, купалишта и бање, љуљанке, справе за децу итд. Израда савршена и елегантна, по служба најсолиднија, цене најумереније. — Илустровани сеник бесплатно.

ОСНОВАНА 1881. ГОДИНЕ

Osnivanje sokolskih glazbenih sekcija uvađa sa uspjehom, tvornica glazbala

Ant. Janda, Hodonin

Č. S. R.

Također i glazbala rabljena, dobro uređena i ugođena dobavlja uz najniže cijene. — Informacije daje Ad. Kubiček, kapelnik sokolske glazbe, Rakovac 20. p. Karlovac.

JOŠ. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

Izrađujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim nacrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i nacрте.

Najjeftinije zastave!

Rogaška Slatina

je svetovno znano zdravilišče za bolesti želodca, čreves, ledvic, jeter, srca in živcev

Naravna, mineralna zdravilna voda iz znamenitih vrelcev

TEMPEL, STYRIA, DONAT

se razpošilja kot zdravilna in namizna voda po vsem svetu

Sezona od 1. maja do oktobra

Izven glavne sezone, t. j. od 1. V. do 15. VI. in od 1. IX. do 30. IX. je zdravljenje najuspešnije, bivanje u zdravilišču najudobnije in znatno ceneje. — Za glavno sezono naročite stanovanje takoj.

Prospekte dobite u vseh pisarnah »PUTNIKA«

Podrobna pojašnila zahtevajte od

Ravnateljstvo zdravilišča